

Udskriftsdato: 15. december 2025

2017/1 LSF 91 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for vidnetrusler og visse former for hærværk)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2017-731-0012

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Skærpelse af straffen for vidnetrusler og visse former for hærværk)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 123 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for muligheden for at retsforfølge strafbare handlinger.«

2. I § 291, *stk. 4*, indsættes efter »offentligt sted«: », eller at hærværk er begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Regeringen præsenterede den 11. august 2017 tolv nye initiativer for at styrke indsatsen mod bande- og rockerrelateret kriminalitet. Det blev samtidig tilkendegivet, at regeringen vil afsætte 60 millioner kroner om året til de nye tiltag.

Initiativerne er en reaktion på den seneste tids eskalering af konfliktniveauet i bandemiljøet flere forskellige steder i landet.

Dette lovforslag har til formål at gennemføre initiativerne om skærpelse af straffen for vidnetrusler og hærværk mod bl.a. overvågningskameraer i udsatte boligområder.

Lovforslaget indeholder på den baggrund for det første et forslag om skærpelse af straffen for vidnetrusler med en tredjedel i forhold til det gældende niveau. Lovforslaget indeholder for det andet et forslag om at skærpe straffen for hærværk mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet, med halvdelen i forhold til den straf, som ville være blevet idømt efter de hidtidige regler.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Vidnetrusler

2.1.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 123 straffes den, som med trussel om vold forulemper, eller som med vold, ulovlig tvang efter § 260, trusler efter § 266 eller på anden måde begår en strafbar handling mod en person, dennes nærmeste eller andre med tilknytning til denne i anledning af personens forventede eller allerede afgivne forklaring til politiet eller i retten, med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 123 kan efter § 81 a, stk. 1, forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten enten anvendes skydevåben eller anvendes våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller begås brandstiftelse omfattet af denne lovs § 180.

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 123 fastsættes af domstolene på baggrund af en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i den enkelte sag. Som følge af de forskelligartede omstændigheder, der kan foreligge i sager om vidnetrusler, er der en sådan variation i straffene for overtrædelse af bestemmelsen, at det ikke er muligt at angive et bestemt straffniveau.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er afgørende for opklaringen og bekæmpelsen af bande- og rockerrelateret kriminalitet, at alle vidner til forbrydelser i bandemiljøet eller i øvrigt personer, der har en relevant viden, bidrager med deres viden og iagttagelser.

Det er imidlertid forståeligt, at vidner til banderelateret kriminalitet som følge af den hensynsløshed, banderne udviser, kan være tilbageholdende med at fortælle politiet, hvad de har set, af frygt for evt. repressalier.

Dette er ikke kun et problem for de personer, som udsættes for truslerne mv. Det er også ud fra en bredere samfundsmæssig betragtning problematisk, hvis frygten for repressalier afholder vidner til kriminalitet fra at kontakte politiet eller fra at give en fyldestgørende forklaring til politiet eller i retten, således at en sag bliver mangelfuldt oplyst.

Derfor foreslås den strafferetlige beskyttelse af vidner styrket ved at skærpe straffen for vidnetrusler med en tredjedel i forhold til det gældende strafniveau. Ændringen indebærer en generel skærpelse af straffen for vidnetrusler. Der er således efter Justitsministeriets opfattelse ikke grundlag for alene at skærpe straffen for vidnetrusler fremsat i forbindelse med banderelateret kriminalitet.

2.1.3. Lovforslagets udformning

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i straffelovens § 123, som præciserer, at der ved fastsættelse af straffen skal lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for muligheden for at retsforfølge strafbare handlinger. Der lægges med forslaget op til, at der sker en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet for vidnetrusler, således at straffen i højere grad afspejler risikoen for, at en sag bliver mangelfuldt oplyst, fordi et vidne undlader at melde sig eller afgiver en mangelfuld forklaring på baggrund af trusler mv. eller af frygt for repressalier efter at have afgivet forklaring til politiet eller i retten.

Det er med forslaget forudsat, at der skal ske en gennemgående forhøjelse af straffen for vidnetrusler med en tredjedel i forhold til den straf, der i dag ville blive fastsat af domstolene. På grund af den variation, som de forskelligartede sager om vidnetrusler har, er det ikke muligt at angive et bestemt strafniveau for overtrædelser af straffelovens § 123, men med forslaget lægges der eksempelvis op til, at en sag om vidnetrusler, der i dag ville blive straffet med 3 måneders fængsel, fremover skal straffes med 4 måneders fængsel.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der er med lovforslaget ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde. Der tilsigtes heller ingen ændring i de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1 (ændring af straffelovens § 123).

2.2. Skærpelse af straffen for visse former for hærværk

2.2.1. Gældende ret

Den, der ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, straffes for hærværk efter straffelovens § 291.

Den almindelige strafferamme for hærværk er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. stk. 1.

Øves der hærværk af betydeligt omfang eller af mere systematisk eller organiseret karakter, eller er gerningsmanden tidligere fundet skyldig i hærværk, kan straffen stige til fængsel i 6 år, jf. stk. 2.

Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, jf. stk. 4.

Det fremgår af forarbejderne til stk. 4, at straffen i de tilfælde, der er nævnt i stk. 4, som udgangspunkt skal forhøjes med halvdelen i forhold til den straf, der ville være blevet fastsat efter de hidtidige regler. Der henvises til pkt. 2.2.2 i de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til § 1, nr. 2, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 49 som fremsat, side 6-7 og 12.

I grove hærværkssager og i gentagelsestilfælde er straffen efter retspraksis som udgangspunkt fængsel. Der er stor variation i de konkrete straffe, som afhænger af omstændighederne i den enkelte sag, herunder f.eks. værdien af det ødelagte (som kan variere betydeligt fra sag til sag), gerningsmandens eventuelle forstraffe, og om der er tale om organiseret eller systematisk hærværk.

En person, der begår hærværk, skal ved siden af straffen betale erstatning for det ødelagte efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Hærværk mod overvågningskameraer, gadebelysning eller andre ting, som tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet, kan udover den umiddelbare tingsskade have videregående negativ indvirkning på trygheden og kriminalitetsniveauet i området.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at straffen for hærværk mod sådanne ting bør skærpes.

2.2.3. Lovforslagets udformning

Det foreslås at ændre straffelovens § 291, stk. 4, således at det ved fastsættelsen af straffen for hærværk efter § 291, stk. 1 og 2, skal indgå som en skærpende omstændighed, at hærværk er begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet.

Den foreslåede strafskærpelse omfatter hærværk mod eksempelvis overvågningskameraer, alarmer, gadebelysning, udstyr til automatisk hastighedskontrol (ATK) (herunder et køretøj, hvori mobilt ATK-udstyr er placeret), udstyr til automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG) (herunder kameraer og øvrige tekni-

ske installationer mv.) og mobile nærpoltistationer (herunder bl.a. køretøjer og pavilloner). Forslaget omfatter også eksempelvis vejtekniske foranstaltninger i form af bomme og skiltning opsat for at hindre utryghedsskabende knallertkørsel eller bilræs. Forslaget omfatter overvågningskameraer, alarmer osv., uanset om kameraet, alarmen osv. er opsat af eksempelvis politiet, forsvaret, Vejdirektoratet eller en anden statslig myndighed, en region eller kommune, et trafikselskab, et boligselskab, en erhvervsvirksomhed eller en privatperson. Forslaget omfatter både ting, der er placeret på offentligt tilgængelige steder, og ting, der er placeret på ikke-offentligt tilgængelige steder.

Det forudsættes, at straffen for hærværk begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet, som udgangspunkt skærpes med halvdelen i forhold til den straf, som ville være blevet idømt efter de hidtidige regler.

I de tilfælde, hvor hærværket er begået i tilknytning til grov forstyrrelse af ro og orden i området, således at forholdet er omfattet af den gældende strafskærpelsesregel i § 291, stk. 4, vil der dog ikke skulle ske en yderligere skærpelse af straffniveauet i forhold til i dag.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2 (ændring af straffelovens § 291, stk. 4).

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget om at skærpe straffen for vidnetrusler vurderes at indebære merudgifter for staten på ca. 8,0 mio. kr. årligt fra 2018 og frem.

Forslaget om at skærpe straffen for visse former for hærværk forventes at medføre begrænsede merudgifter, som afholdes inden for Justitsministeriets økonomiske ramme.

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 25. september 2017 til den 23. oktober 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Flygtningehjælp, Danske Regioner, Det Kriminalpræventive Råd, DI, Ejendomsforeningen Danmark, Finans Danmark, Forsikring & Pension, Hjælp Voldsofre, HORESTA, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Landsforeningen KRIM, Offerrådgivningerne i Danmark, Retspolitisk Forening, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, SAVN, SikkerhedsBranchen og Vagt- og Sikkerhedsindustrien.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vurderes at indebære en merudgift på ca. 8,0 mio. kr. årligt fra 2018 og frem.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter straffelovens § 123 straffes den, som med trussel om vold forulemper, eller som med vold, ulovlig tvang efter § 260, trusler efter § 266 eller på anden måde begår en strafbar handling mod en person, dennes nærmeste eller andre med tilknytning til denne i anledning af personens forventede eller allerede afgivne forklaring til politiet eller i retten, med bøde eller fængsel indtil 8 år.

Det foreslås at ændre straffelovens § 123, således at det klart fremgår, at der ved fastsættelse af straffen skal lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for muligheden for at retsforfølge strafbare handlinger, jf. det foreslåede *stk. 2*.

Det er hermed forudsat, at der skal ske en forhøjelse af straffen med en tredjedel i forhold til den straf for vidnetrusler, der hidtil har været fastsat af domstolene. Dette indebærer eksempelvis, at en sag om vidnetrusler, der i dag ville blive straffet med 3 måneders fængsel, efter forslaget skal straffes med 4 måneders fængsel.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Den tilsigtede strafskærpelse gælder generelt i alle sager om overtrædelse af straffelovens § 123, herunder uden hensyntagen til, om forholdet har medført, at en sag ikke er blevet oplyst bedst muligt.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes den, der ødelægger beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Øves der hærværk af betydeligt omfang eller af mere systematisk eller organiseret karakter, eller er gerningsmanden tidligere fundet skyldig i hærværk, kan straffen efter § 291, stk. 2, stige til fængsel i 6 år.

Ved fastsættelse af straffen efter § 291, stk. 1 og 2, skal det efter § 291, stk. 4, indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted.

Det foreslås at ændre straffelovens § 291, stk. 4, således at det ved fastsættelsen af straffen efter stk. 1 og 2 også skal indgå som en skærpende omstændighed, at hærværk er begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet.

Den foreslåede strafskærpelse omfatter hærværk mod eksempelvis overvågningskameraer, alarmer, gadebelysning, udstyr til automatisk hastighedskontrol (ATK) (herunder et køretøj, hvori mobilt ATK-udstyr er placeret), udstyr til automatisk nummerpladegenkendelse (ANPG) (herunder kameraer og øvrige tekniske installationer mv.) og mobile nærpolitistationer (herunder bl.a. køretøjer og pavilloner). Forslaget omfatter også eksempelvis vejtekniske foranstaltninger i form af bomme og skiltning opsat for at hindre utryghedsskabende knallertkørsel eller bilræs. Forslaget omfatter overvågningskameraer, alarmer osv., uanset om kameraet, alarmen osv. er opsat af eksempelvis politiet, forsvaret, Vejdirektoratet eller en anden statslig myndighed, en region eller kommune, et trafikselskab, et boligselskab, en erhvervsvirksomhed eller en privatperson. Forslaget omfatter både ting, der er placeret på offentligt tilgængelige steder, og ting, der er placeret på ikke-offentligt tilgængelige steder.

Det forudsættes, at straffen for hærværk begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet, som udgangspunkt skærpes med halvdelen i forhold til den straf, som ville være blevet idømt efter de hidtidige regler.

I de tilfælde, hvor hærværket er begået i tilknytning til grov forstyrrelse af ro og orden i området, således at forholdet er omfattet af den gældende strafskærpelsesregel i § 291, stk. 4, vil der dog ikke skulle ske en yderligere skærpelse af straffniveauet i forhold til i dag.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Formålet med lovforslaget er at styrke indsatsen mod rocker- og bandekriminalitet. Det foreslås derfor, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det følger af straffelovens § 3, at spørgsmålet om straf for handlinger, som er foretaget før lovens ikrafttræden, efter lovens ikrafttræden skal afgøres efter de nye regler, men at afgørelsen dog ikke må blive strengere end efter de tidligere regler. De foreslåede strafskærper får derfor virkning for forhold begået efter lovens ikrafttræden.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område. For Grønland gælder en særlig kriminallov. Der er derfor ikke foreslået hjemmel til at sætte lovforslaget i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I straffeloven, jf. lovekendtgørelse nr. 977 af 9. august 2017, foretages følgende ændringer:

§ 123. Den, som med trussel om vold forulemper, eller som med vold, ulovlig tvang efter § 260, trusler efter § 266 eller på anden måde begår en strafbar handling mod en person, dennes nærmeste eller andre med tilknytning til denne i anledning af personens forventede eller allerede afgivne forklaring til politiet eller i retten, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år.

§ 291. Den, der ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Stk. 2. Øves der hærværk af betydeligt omfang eller af mere systematisk eller organiseret karakter, eller er gerningsmanden tidligere fundet skyldig efter nærværende paragraf eller efter § 180, § 181, § 183, stk. 1 og 2, § 184, stk. 1, § 193 eller § 194, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. ---

Stk. 4. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2 skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted.

1. I § 123 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for muligheden for at retsforfølge strafbare handlinger.«

2. I § 291, *stk. 4*, indsættes efter »offentligt sted«: », eller at hærværk er begået mod ting, der tjener til at forebygge eller bekæmpe kriminalitet.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.